

Ognjen Čaldarović

Ka daljem učvršćivanju i prihvaćanju predmetne određenosti sociologije u tekućem društvenom kontekstu

Sažetak

U relativno dinamičnom i promjenama podložnom razvoju sociologije iza 2. svjetskog rata postupno se mijenjao i odnos društva, društvenih institucija, znanstvene zajednice i obrazovnog sustava prema sociologiji kao najširoj i osnovnoj «društvenoj disciplini». U tom se smislu mijenjao i odnos prema legitimnosti predmetne određenosti «sociološkog aspekta» (kao takvog). U najširem smislu, od laičke prezentacije i gotovo potpune otvorenosti «zagovaranja sociološkog aspekta», tijekom procesa profesionalizacije discipline i pristup interpretaciji sociološkog aspekta suzio se i disciplinarno sve više precizirao. Najvažniji procesi koji su pogodovali navedenom su slijedeći:

- promjene u curriculumu nastave sociologije,
- povećanje broja središta gdje se sociologija profesionalno studira,
- povećavanje zapošljavanja sociologa,
- povećavanje stupnja profesionalizacije discipline,
- preciziranje prostora ekskluzivnosti sociološke paradigme.

No, legitimni «sociološki aspekt» je i nadalje ugrožen iz niza razloga. Najvažniji negativni aspekti i procesi su slijedeći:

- nedovoljna definiranost prostora «sociološkog aspekta» i njegova vulgarizacija,
- strukturna nepriusnutost sociologije u društvenim djelatnostima,
- lakoća postajanja «naknadnim sociologom»: profesionalni sociolog i sociolog «po srcu»,
- nepotrebna lakoća predavačkog postavljenja,
- nestanak, nestabilnost i nesigurnost prisutnosti sociologije na ostalim fakultetima zagrebačkog sveučilišta,
- lakoća preuzimanja sociološke nastave od nesociologa.

No, osim spomenutog, moguće je govoriti i o nekim pozitivnim znacima i procesima, kao npr.:

- sve snažnija predmetna određenost sociologije kao legitimne discipline u širem društvenom prostoru,
- preciznije prepoznavanje sociologije u medijima ¹,
- širi socijalni kontekst sve više uviđa potrebu zapošljavanja sociologa u raznim područjima
- interes studenata se kontinuirano reproducira,

¹ HTV je u prošlosti znao provoditi mnogo «malih anketa» među slučajnim prolaznicima na ulici no današnja je situacija znatno poboljšana nanadnim objašnjenjem gledateljima da slučajno prikupljeni stavovi prolaznika ne čine dio nekog sustavnog istraživanja te da rezultati nisu konkluzivni, no mogu biti indikativni ...

I konačno, možemo se okrenuti i prema budućnosti. Najvjerojatniji oblici razvitka u disciplini orijentirat će se oko sljedećeg:

- nastavak jačanja profesionalne solidarnosti i ekskluzivnosti područja
- učvršćivanje predmetnosti sociologije jasnim i transparentnim regulacijama izbora nastavnika na različitim predavačkim institucijama
- očuvanje profesionalnog položaja sociologije pred izazovima bolonjskog procesa (smanjenje satnice, pragmatizacija nastave, pojednostavljivanja i skraćivanja, izbornost predmeta kao prednost i manjkavost ...).